

https://doi.org/10.59444/2024SERredGor_Seu_PAr15

Radosław Szyber

Uniwersytet Zielonogórski

(NIE)KRÓTKA HISTORIA „FILOLOGII POLSKIEJ” I KILKA UWAG O ROCZNIKU. PIĘĆDZIESIĄT LAT POLONISTYKI AKADEMICKIEJ W ZIELONEJ GÓRZE (1971-2021)

Pamięci Profesora Władysława Magnuszewskiego¹

Tytuł szkicu stanowi powtórzenie anonsów – zamieszczonych w połowie 2021 roku w internetowych serwisach Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego [1]² oraz, pierwotnie, czasopisma pt. „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” [2] – i tym samym wskazuje na okolicznościowy charakter wcześniej, a także obecnie redagowanych treści. Uwaga to istotna, ponieważ jubileuszowy czas już minął [2], nadto zbiegł się z inną rocznicą, mianowicie dwudziestolecie istnienia najstarszego i jedyne go lubuskiego uniwersytetu [2]. Odniesienie do wcześniej publikowanych (i eksponowanych) materiałów odznacza się co najmniej kilkoma walorami; po pierwsze – dokumentuje opisywane zjawiska, zarazem – po wtóre – skróci tę wypowiedź, po trzecie wreszcie – zaczątki rocznika istotnie sięgają lat 70. minionego wieku, stąd też to wcale niekrótkie dzieje. Zasadniczym celem omówienia jest prezentacja czasopisma w perspektywie jego rozwoju z uwzględnieniem współczesnych wymogów stawianych periodykom naukowym. Zjawią się również nawiązania do historii inicjatywy wydawniczej realizowanej pod szyldem „Filologia

¹ Profesor Władysław Magnuszewski współtworzył Instytut Filologii Polskiej w Zielonej Górze. W roku 2021 minęła 25. rocznica śmierci wybitnego Uczzonego i szlachetnego Człowieka [2 – zob. przyp. 2]. Piszący te słowa miał zaszczyt być wychowankiem Profesora i obronić pracę magisterską pod Jego właśnie opieką promotorską (1993).

² W nawiasach kwadratowych odpowiednia liczba wskazuje adres internetowy, będący dominującą formą dokumentacji źródłowej w tej wypowiedzi (również ze względów technicznych).

Polska”, poczynawszy od ósmej dekady ubiegłego stulecia, kiedy to w Zielonej Górze krystalizowała się polonistyka akademicka.

Inicjalny numer „Filologii Polskiej” w odświeżeniu czasopiśmienniczej ukazał się w roku 2015 [3, 4] i niejako z założenia należy traktować to (właśnie wtedy) podjęte przedsięwzięcie jako kontynuację dwu dawniejszych serii wydawniczych. Najstarszą z nich był cykl tomów zwyczajowo sygnowanych w uczelni (ówcześnie Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze) terminem „Studia i Materiały” z doprecyzowującym dodatkiem – „Filologia Polska” (nie bez drobnych odstępstw na wstępnym etapie). W tej grupie publikacji zwartych ukazało się 10 zeszytów w latach 1975-1999. Wskutek powołania do życia Uniwersytetu Zielonogórskiego w 2001 roku przedsięwzięcie zyskało niejako autonomię, co znalazło odzwierciedlenie w zasadniczej nazwie serii – „Filologia Polska” (bez zbędnego w tym stanie rzeczy podtytułu). W jej ramach wyszło pięć książek (2003-2013). Opiekę naukowo-redakcyjną nad kolejnymi zbiorami studiów pełnili zasłużeni dla lokalnego Instytutu Badacze, wyjątkowo w towarzystwie młodszego pracownika jednostki. W sumie – średnio w okresie 1975-2013 co dwa i pół roku w obieg księgarski wchodziła monografia wieloautorska drukowana w stolicy województwa. Dorobek ten w drobiazgowym rejestrze bibliograficznym przedstawił Kamil Banaszewski [5]. W 2021 roku wskaźnik frekwencji publikacyjnej „Filologii Polskiej” (ujęty globalnie) osiągnął korzystniejszy poziom, co zwiększa szansę obecności tytułu w naukowym obiegu, przy czym w okresie 2015-2022, za sprawą periodyku, wspomniana wartość kształtuje się na poziomie oczekiwanej jedności (1/rok) [6].

Idea utworzenia rocznika pojawiła się w 2014 roku. Zgłosiła ją Pani Profesor Małgorzata Mikołajczak podczas spotkania pracowników Instytutu Filologii Polskiej w zimie A.D. 2014. Zdefiniowała cele, zasady, wymagania stawiane periodykom, ukazała też krajowy pejzaż czasopism polonistycznych oraz ich dokonania. Dyskusja potwierdziła zasadność pomysłu. Odpowiedzialność za realizację projektu przyjął piszący te słowa w następstwie sugestii Organizatorki zebrania i przy braku sprzeciwu takiego wskazania obecnych.

Wstępne prace rozpoczęły się nieomal natychmiast. Najpierw nastąpił ogląd zasad, na jakich funkcjonują czasopisma naukowe, dalej – zarysowała się architektura serwisu internetowego, harmonogramy, procedury, korygowane możliwościami i uwikłaniami prawnymi w związku z umowami wydawniczymi między autorami, uczelnią, biblioteką cyfrową, redakcją itd. Następnie należało powołać niezbędne ciała kolegialne – sekretariat, radę naukową, zespół recenzencki. Negocjacje, prośby, zapytania przyniosły pożądany rezultat. W porównaniu z ówczesnym stanem wspomniane gremia obecnie powiększyły się o ok. 40%, co wynikało z konieczności pozyskania rozmaitego wsparcia, w tym niezbędnego nadzoru eksperckiego (dzisiaj to blisko 80 nazwisk na stałe współpracujących z „Filologią Polską”) [7, 8]. W marcu

2014 roku zredagowano zaproszenie do debiutanckiego numeru rocznika [9]. Tym samym rozpoczął się proces przygotowywania do druku nowego periodyku. Pojawiły się zgłoszenia i machina została wprawiona w ruch. Formalnościom legislacyjnym także stało się zadość – 11 grudnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, I Wydział Cywilny, zarejestrował czasopismo, potwierdzając ten fakt oficjalnym dokumentem (sygn. akt I Ns-Rej. Pr 40/14 Rej. 466) [10], poświadczającym m.in. nadany wcześniej przez Bibliotekę Narodową rocznikowi (na wniosek redakcji) unikalny numer ISSN 2450-3584, ukazany i potwierdzony później (w 2016 roku) w International Standard Serial Number (ISSN) International Centre [11].

Serwis internetowy periodyku powstał na początku 2015 roku. Odznaczał się absolutnie podstawowymi funkcjonalnościami spod znaku niezbędnych informacji, co podyktowały ograniczenia oprogramowania stosowanego przez Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Zielonogórskiego (i właściwie całą uczelnię). W jego obrębie znalazły się wyłącznie podstawowe i niezbędne dane dotyczące „Filologii Polskiej”, w tym informacje o składzie kolegów czasopisma, procedurach selekcyjnych (w tym schematu recenzji), uogólnionym terminarzu prac czy warunkach technicznych dotyczących nadsyłanych artykułów. Serwis z czasem się powiększył. Przybyły dodatki – pozwalały na bezpośredni wgląd w kolejne kompletne numery, streszczenia ogłaszanych studiów, nadto precyzowały zasady etyki wydawniczej (sformułowane na podstawie dyrektyw Committee on Publication Ethics, adaptowanych przez polskich specjalistów) i in. Modyfikacje witryny czy też raczej jej modernizacje – w ramach dostępnych ówczesnie rozwiązań – jedynie mieściły się w duchu prezentacyjnych standardów współczesnych czasopism naukowych, działających na zasadach *open access*; w efekcie wolno powiedzieć, że serwis ten, mocno niewydajny i przestarzały, okazał się tymczasową, oby nie kompromitującą, protezą [12]. Protezą wszakże ważną, gwarantującą bowiem przestrzeń komunikacyjną redakcji z autorami, czytelnikami, nadto posłużył jako fundament dla najnowszej odsłony rocznika w cyberprzestrzeni.

Sporo o nowych technologiach. Znak czasów. Temat nieunikniony. Zmora redakcji niewtajemniczonych w meandry informatyki, czuwających jednocześnie zwłaszcza nad aspektem merytorycznym zawartości periodyku. Problem dotyka na ogół reprezentantów nauk humanistycznych czy społecznych, choć może tu zaradzić stosowny rozdział kompetencji i odpowiednia dywersyfikacja zadań bądź – najlepiej – po prostu współpraca reprezentantów różnych dziedzin. Efektem oczywistego połączenia sił stał się najnowszy serwis internetowy „Filologii Polskiej”, dostępny od kwietnia 2021 roku [13]³.

³ Ogromne podziękowania za wsparcie w zakresie konfiguracji oraz zaadaptowania dostępnego oprogramowania zechce przyjąć Pan Bogusław Kosiór, który wyłącznie z własnej życzliwości i „po sąsiedzku” (dosłownie także) zechciał uczestniczyć w projekcie. Za darmo i z poszanowaniem idei oraz w duchu *open access*.

Zawiera treści znane z poprzednio działającej strony, aczkolwiek prezentowane są w innej konwencji, zgodnej z respektowanymi w świecie normami. Zasadnicza korekta wiąże się ze sposobnością publikacji każdego artykułu naukowego jako odrębnego obiektu informacyjnego, złożonego z kilku segmentów: a) treść szkicu (plik typu .pdf), b) metadane (streszczenia, słowa kluczowe, bibliografia załącznikowa), c) informacje o autorze (imiona i nazwisko lub nazwiska, identyfikatory ORCID, biogramy, afiliacje). Ten system porządkowania danych okazuje się niezwykle przyjazny odbiorcom w dowolnej kwerendzie – skutecznej właśnie dzięki odpowiedniemu rozkładowi danych.

Zresztą nie wyłącznie szacunek dla komfortu potencjalnego czytelnika decyduje o wdrażaniu tak zorganizowanych aplikacji komputerowych. Otóż jedną z wielu rozmaitych wytycznych jest konieczność lokowania wszystkich pozycji bibliograficznych cytowanych przez autora publikowanego tekstu w osobnych polach, co skutkuje możliwością ich „czytania” i rozpoznawania przez maszynę. Mowa w tym przypadku o Initiative for Open Citations (I4OC) [14]. Wartość dodana tego systemu – oprócz tradycyjnie pojmowanej dokumentacji źródłowej (przypisy), co pozostaje prymarną regułą pracy naukowej – wiąże się z „uchwytnością” danych dla (ro)bota, który m.in. automatycznie przyporządkowuje je konkretnym osobom (autorom) i generuje tym samym podstawę dla różnorodnych statystyk, będących z kolei punktem wyjścia dla narzędzi biblio- i naukometrycznych, ostatecznie przekładających się na wielkość choćby Wskaźnika Hirscha, obliczanego samoczynnie przez instrumenty statystyczne wbudowane np. w serwis Google Scholar [15].

Współcześnie czasopismo naukowe to przede wszystkim jego witryna www. Wizytówka właściwie, ale trzeba ją umieć... czytać, rozumieć. Utworzenie jej może napotkać wiele barier technicznych, przy czym nie jest to konieczne, gdyż liczne przedsięwzięcia spod znaku otwartego dostępu dostarczyły serię niezbędnego oprogramowania, open source'owego (darmowego, otwartego), gromadzącego i porządkującego dane. Ten duch dwie dekady temu zrodził Public Knowledge Project (PKP), a w jego ramach powstał Open Journal System (OJS) [16] – gotowy do użytku program, wielorako kompatybilny i możliwy do zastosowania w cyberprzestrzeni (po uprzednim jego przystosowaniu do potrzeb i specyfiki redakcji). Jego jakość można mierzyć różnie, np. poprzez fakt jego częstego wykorzystania w świecie, rekonstrukcji w polskiej wersji (Akademicka Platforma Czasopism) czy paletę pomocniczych instrumentów, dających szansę na komunikację z zewnętrznymi bazami referencyjnymi. Służą temu wtyczki (plug-ins) i pozwalają na masowy, natychmiastowy import danych do baz cyfrowych, m.in. Biblioteki Nauki [17], CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities) [18], Crossref [19], DOAJ (Directory of Open Access Journal) [20], Europub (Academic and Scholarly Research Publication Center) [21], Index Copernicus International [22]. Cały

ten mechanizm przypomina naczynia połączone; ogłoszony bowiem drukiem artykuł we Wrocławiu, powiedzmy obrazowo, trafia na stronę internetową czasopisma, skąd dane jednocześnie migrują do bazy referencyjnej Crossref, by dalej podążyć do ORCID [23] na indywidualne konto autora, który otrzymuje powiadomienie o zwiększeniu się jego dorobku naukowego. W rezultacie wydany właśnie materiał jest dostępny on-line i up-to-date, podobnie zresztą dzieje się z metadanymi określającymi konkretną publikację zawartą w czasopiśmie. Inny efekt – Google Scholar [15] „widzi” nowy tekst, a wzmiankowane w nim prace przypisywane są autorom w ich indywidualnych profilach, co przekłada się na liczbę zliczanych cytowań.

W pierwszym kwartale roku 2021 redakcja „Filologii Polskiej” otrzymała możliwość przypisywania poszczególnym artykułom unikalnych identyfikatorów DOI [24], które – należy dodać – podlegają regułom kolportażu komercyjnego, dlatego też nabywcą tej usługi elektronicznej mógł być jedynie podmiot z nadaną osobowością prawną, czyli Uniwersytet Zielonogórski; uczelnia świadczenia te pozyskuje od właściciela platformy DataCite.org za pośrednictwem Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego (afiliowanego przy Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN) [25]. Tworzenie numerów odbywa się przy użyciu modułu DataCite Fabrica [26], wykorzystywanego przez reprezentantów wielu redakcji funkcjonujących w obrębie szkoły wyższej z Zielonej Góry (np. „Dyskurs Prawniczy i Administracyjny”, „Dyskursy Młodych Andragogów”, „In Gremium. Studia nad Historią”, „International Journal of Applied Mathematics and Computer Science”, „Rocznik Lubuski”, „Slavoplit Letters”). Warto nadmienić, że jest to kolejny, a właściwie podstawowy system gromadzący metadane o artykułach; wśród nich obligatoryjnie wymagane są informacje o autorze, afiliacji, tytule rozprawy, języku (językach), typie publikacji i miejscu jej ogłoszenia (czasopismo, jego numer, rok wydania). Niezbędne jest także wskazanie lokalizacji internetowej rejestrowanego obiektu (adres url), co najważniejsze i zasadnicze. Opcjonalnych wiadomości proponuje się więcej, m.in. licencje, streszczenia, wersje językowe, kwalifikacja tematyczna, słowa kluczowe itp. Jak się zdaje, najpełniej formularze te wypełnia przedstawiciel „Dyskursu Prawniczego i Administracyjnego”, bardzo oszczędnie zaś reprezentant „Slavoplit Letters”, natomiast „Filologia Polska” w tym zestawieniu (w zakresie poziomu kompletności) sytuuje się mniej więcej pomiędzy efektami prac wsadowych wymienionych właśnie redakcji (informacje na ten temat wprawdzie nie są tajemnicą, lecz dostęp do nich ograniczono umową, wskazującą konkretne osoby, uprawnione do korzystania z tegoż serwisu).

Kwestionariusz rejestracyjny dla jednostki publikacyjnej czy zdarzenia ewaluacyjnego (w obrębie DataCite Fabrica) można oznaczać jako a) „draft” (wersja robocza), b) „registered with the DOI Resolver” (wersja utrwalona w sposób umożliwiający, potencjalnie, automatyczne odnalezienie jej w cyberprzestrzeni, tj. dysponująca jedynie

odpowiednim schematem nazwy i skojarzona z właściwym adresem url, lecz wciąż nie-uwidocznioma w Internecie), c) „findable” (wersja, którą wreszcie skutecznie wyszuka odpowiednie narzędzie komputerowe spośród obiektów zaindeksowanych w DataCite Search). Wyłącznie nadanie ostatniego statusu gwarantuje pożądaną i swobodną dostępność dokumentu dla odbiorców. Wyjątkowa postać znacznika, ogólnie, składa się z dwóch elementów – prefiksu i sufiksu, przy czym przedrostek również wyposażony jest w parę wyrażen liczbowych: 10 informuje, iż obcujemy z identyfikatorem typu DOI, następny ciąg znaków wskazuje wydawcę. W przypadku „Filologii Polskiej” oraz innych czasopism wydawanych na Uniwersytecie Zielonogórskim (tu traktowanym jako wydawca) jest to liczba 34768. Czyli prefiks w ostatecznym kształcie wygląda następująco: 10.34768. Jest identyczny w tym segmencie także dla „Dyskursu Prawniczego i Administracyjnego”, „In Gremium. Studiów nad Historią”, „Rocznika Lubuskiego” i in. czasopism ogłaszanych w ramach uczelni z Winnego Grodu na Wydziale Humanistycznym (choć nie tylko na tym wydziale).

Liczne światowe gremia postulują zachowanie kultury organizacji omawianych identyfikatorów; apele dotyczą zmiennej, a więc wtórej części identyfikatora, sufiksu. Za jej kompozycję – w pewnym zakresie dowolną – odpowiadają tzw. redaktorzy statystyczni. Mogą ich generowanie pozostawić maszynie bądź wpływać na ich kształt; to ostatnie rozstrzygnięcie gwarantuje do pewnego stopnia (poprzez zastosowaną sygnaturę) rozpoznawalność przynależności pojedynczego obiektu cyfrowego (artykułu) do ich klasy (artykułów w konkretnym czasopiśmie) bądź precyzyjnie zdefiniowanej grupy (zbiór kolejnych numerów periodyku), co wolno zaliczyć do tzw. best practices w tym obszarze, zachowując równocześnie rygor braku informacji w numerze DOI o treściach zawartych w obiekcie oznaczonym tym identyfikatorem. Oto kilka przykładów:

Tab. 1. System nadawania identyfikatora DOI (opracowanie własne)

„Dyskurs Prawniczy i Administracyjny”	„Slavopolit Letters”
10.34768/dpia.2021.2.119	10.34768/znvp-3325
10.34768/dpia.2021.2.120	10.34768/2nj9-cp65
10.34768/dpia.2021.2.121	10.34768/moma-8171

„Dyskurs Prawniczy i Administracyjny” w zestawie następującym bezpośrednio po standardowym i niezmiennym numerze wydawcy (uniwersytetu) konsekwentnie lokuje abrewiacyjną formę tytułu (dpia), po kropce zaś pojawia się rok wydania, a po kolejnej – jego numer (ponieważ od 2021 roku to raczej półrocznik), całość zaś zamyka unikalna liczba przypisana artykułowi, który ukazał się na łamach tegoż

czasopisma od początku jego istnienia [27]. W rezultacie całkiem sporo można się dowiedzieć, przy czym bywają w tej liście „luki”, tj. 10.34768/dpia.2021.1.98 i bezpośrednio potem 10.34768/dpia.2021.1.101, co jest chyba wynikiem przedwczesnego rejestrowania materiałów, potem wszakże wykluczonych z publikacji ze względu na rezultaty procesu selekcyjnego [28]. W „Slavoplit Letters” przypadek decyduje o kształcie końcówki, dlatego też trudno na tej podstawie cokolwiek wywnioskować, natomiast cały identyfikator znany jest zresztą wyłącznie osobie mającej dostęp do DataCite, gdyż nie ujawniono go w serwisie czasopisma, pojawia się jedynie wewnątrz pliku typu pdf [29].

Architektura identyfikatora DOI „Filologii Polskiej” wiąże się z koniecznością wskazywania poszczególnych numerów czasopisma oraz zawartych w nich rozprawach. Dla typów wskazań przyjęto odrębne oznaczenia. Mowa o sufiksie. Kompletnie numery sygnalizuje fraza, odwołująca się do skrótu inicjalnej części tytułu (FP – „Filologia Polska”), natomiast v (volume) określa numer rocznika, kolejna liczba wskazuje rok wydania. Z kolei artykuły definiuje nieco odmienny schemat, np. fp2021a1, gdzie fp oznacza jw., 2021 – rok wydania, a – artykuł, po czym liczba definiuje (jak w przykładzie) miejsce w kompozycji zeszytu.

Tab. 2. System nadawania identyfikatora DOI w „Filologii Polskiej” (opracowanie własne)

Roczniki „Filologii Polskiej” (1-7) [30]	Artykuły w „Filologii Polskiej” z roku 2021 [24]
10.34768/FPv1.2015	10.34768/fp2021a1
10.34768/FPv2.2016	10.34768/fp2021a2
10.34768/FPv3.2017	10.34768/fp2021a3
10.34768/FPv4.2018	10.34768/fp2021a4
10.34768/FPv5.2019	10.34768/fp2021a5
10.34768/FPv6.2020	10.34768/fp2021a6
10.34768/FPv7.2021	10.34768/fp2021a7

Już wspomniano, że najistotniejszą kwestią, by nadać oczekiwaną funkcjonalność identyfikatorowi DOI, jest jego sparowanie (ang. *match*), tj. skojarzenie z adresem url, pod którym można znaleźć odpowiedni plik. Redakcje stosują w tej materii rozmaite rozwiązania, lokując materiały w obrębie różnych przestrzeni internetowych, np. w ramach własnego serwisu (wyspecjalizowanego do prezentacji danych czasopisma naukowego) lub indywidualnie opracowanej witryny bądź wreszcie korzystają z usług zewnętrznego repozytorium i ten ostatni wariant stosuje „Filologia Polska” z kilku ważnych powodów, o czym niżej.

Tab. 3. Identyfikator DOI i jego adres url (opracowanie własne)

Czasopismo	DOI artykułu	Adres url
„Dyskurs Prawniczy i Administracyjny”	10.34768/dpia.2021.2.117	http://www.dyskurs.inp.uz.zgora.pl/index.php/DPIA/article/view/117
„Filologia Polska”	10.34768/fp2021a5	https://zbc.uz.zgora.pl/repozytorium/dlibra/publication/66835/edition/59343/content
„In Gremium”	10.34768/ig.vii5.375	https://ingremium.pl/index.php/IG/article/view/375

Materiałowi oznaczonemu identyfikatorem DOI 10.34768/e8yo-on43 (z ostatniego numeru, trzeciego, „Slavoplit Letters” 2021) odpowiada adres niezmiernie rozbudowany i składa się z blisko 530 znaków (stąd też został przytoczony), co jest wytworem działania matematycznego algorytmu. Rezultat czytelny jest dla maszyny, nie – dla człowieka (dominują bowiem frazy takie jak np. „DO%BO%DO%” wielokrotnie zrepetowane, co zapewne stanowi wynik m.in. niestosowania alfabetu łacińskiego), a sam link po wyświetleniu w tzw. pasku wyszukiwarki wygląda jeszcze inaczej... Hiperłącza zaprezentowane w tabeli powyżej (3) są sześciokrotnie krótsze i w dwóch przypadkach wskazują instytucję, których serwery ponoszą odpowiedzialność za przechowywanie danych – to serwery „uz”, tj. Uniwersytetu Zielonogórskiego. „Dyskurs Prawniczy i Administracyjny”, jak widać, odsyła potencjalnego czytelnika do własnego serwisu (www.dyskurs.inp.uz.zgora.pl), gdzie zdeponowano elektroniczny wariant rozpraw [31], podobnie „In Gremium” (choć ta akurat witryna działa poza siecią komputerową

Il. 1. „Filologia Polska” w repozytorium Uniwersytetu Zielonogórskiego
[dostęp: 4.02.2022]

zielonogórskiej Alma Mater) [32], natomiast „Filologia Polska” wybrała inną drogę, na co wskazuje już choćby link, akcentujący współpracę z macierzystą uczelnią: zbc.uz.zgora.pl/repozytorium/dlibria, zwłaszcza z jej jednostką, mianowicie repozytorium Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej [33]. Oprogramowanie tej ostatniej umożliwia wierne odwzorowanie systematycznego ukazywania się rocznika oraz strukturę kolejnych jego numerów, co ilustruje reprodukcja odpowiedniej podstrony Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Nieco inaczej wygląda reprezentacja tych samych danych na witrynie oryginalnej rocznika (il. 2), jednakże jego struktura w zupełności pokrywa się z istotą przekazu nowoczesnej księżnicy zielonogórskiej, co nie może dziwić, ponieważ redakcja ściśle współpracuje z jednostką biblioteczną odpowiedzialną za cyfrową publikację treści ogłaszanych przez czasopisma naukowe lubuskiej szkoły wyższej [30].

Powierzenie gromadzenia, archiwizowania i udostępniania zasobów „Filologii Polskiej” repozytorium Uniwersytetu Zielonogórskiego oznacza sporo rozmaitych korzyści. Niebagatelną kwestią jest odciążenie samego serwisu internetowego rocznika – w jego ramach przechowuje się mniej plików (zresztą tych najbardziej wymagających pod względem niezbędnej pamięci na serwerze), co skutkuje sprawnym funkcjonowaniem witryny. Udogodnienie to, wprawdzie techniczne, zyskuje wymiar praktyczny, zwiększa bowiem poziom swobody i efektywności nawigacyjnej po samej stronie. Co ważniejsze, rozwiązanie takie zaświadcza pracę zespołową, wspólną pracę redakcji oraz obsługi biblioteczną, znakomicie przygotowanej do świadczenia tego typu usług – a to z kolei i prestiż, gwarantowany również uczelnianym patronatem. Co

Il. 2. „Filologia Polska” w ramach własnego serwisu internetowego [dostęp: 4.02.2022]

jeszcze ważniejsze, Zielonogórska Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego „jest zarejestrowana (od roku 2006) w OpenDOAR (globalnej bazie zapewniającej otwarty dostęp do repozytoriów zasobów akademickich), utworzonym i administrowanym przez Joint Information Systems Committee (Jisc)/Sherpa” [34], a sprawa to niebagatelna, równoznaczna przecież z respektowaniem zasad idei otwartego dostępu, nadto rzecz ma już swoją wieloletnią tradycję. Co zaś najważniejsze – umieszczenie treści rocznika w zewnętrznej przestrzeni cyfrowej (uczelniane komputery biblioteczne) zapewnia spełnienie jednego z fundamentalnych warunków inicjatyw spod znaku *open access*, mających na celu zabezpieczenie zdobyczy naukowych wszelkich periodyków nawet wtedy, gdy przedsięwzięcie czasopiśmiennicze zwyczajnie wygaśnie⁴. Wymóg taki stawia m.in. baza referencyjna DOAJ – jego niespełnienie dyskwalifikuje możliwość ubiegania się o indeksowanie w ramach tej platformy [37].

DOAJ jest jedną z wielu inicjatyw spod znaku baz referencyjnych. Te ostatnie można podzielić według różnych kryteriów z punktu widzenia wydawców (redakcji), np. poziom otwartości (a), płatne bądź bezpłatne (b), skala obligatoryjnych metadanych (c), konieczność zamieszczania plików z artykułami (d). Warunków jest, rzecz jasna, więcej, są bardzo szczegółowe i wynikają z odrębnych koncepcji przez te podmioty formułowane. Wiele systemów bazodanowych może być dostępnych dla czasopism bez specjalnych zabiegów – akces zgłasza się poprzez wolę współpracy i utworzenie odpowiedniego konta (Index Copernicus International, Pol-index). Biblioteka Nauki, CEJSH czy BazHum [38] wymagają sporządzenia i zawarcia stosownych umów. ERIHPLUS, Scopus oraz m.in. DOAJ oceniają czasopismo na podstawie zgłoszonych aplikacji – wynik może być różny, aczkolwiek to akceptacja wniosku przez partnera zewnętrznego stanowi podstawę, by móc rozpocząć współpracę. Nawiązanie jej z Crossref, CEEOL (Central and Eastern European Online Library) i in., w tym także z COPE w randze sygnatariusza (Committee on Publication Ethics), wiąże się z opłatą abonamentową (po uprzednim zawarciu kontraktu). Uścić ją może wyłącznie organizacja, np. Uniwersytet Zielonogórski, przy czym abonent w ten sposób może uczynić beneficjentem proponowanych korzyści każdą redakcję, funkcjonującą na wydziałach największej lubuskiej uczelni. Podobnie rzecz się ma w przypadku darmowych baz, jak wspomniane Biblioteka Nauki, CEJSH oraz BazHum. Słowem, jedna umowa i jedna

⁴ Niewątpliwie kolejną zaletą deponowania informacji o treściach rocznika w Zielonogórskiej Bibliotece Cyfrowej oraz Repozytorium Uniwersytetu Zielonogórskiego jest redystrybucja metadanych dotyczących zawartości „Filologii Polskiej” – dane te automatycznie migrują do wielu platform, np. do polskiej Federacji Bibliotek Cyfrowych [35] czy niemieckiej BASE (Bielefeld Academic Search Engine) [36].

(ewentualnie) ryczałtowa opłata dla wielu tytułów czasopiśmienniczych. To proste, ekonomiczne i wygodne, nadto wizerunkowo pożądane, co z kolei znakomicie ilustruje odpowiedni moduł Crossref [39].

Koniecznych do dostarczenia bazom metadanych bywa nawet i kilkadziesiąt (dla pojedynczego obiektu elektronicznego, tzw. zdarzenia ewaluacyjnego) – definiują precyzyjnie treść poszczególnych artykułów naukowych poprzez tytuł, słowa kluczowe i wiele innych informacji. Dużo obowiązkowych pól należy wypełnić dla platform takich, jak Index Copernicus International czy Biblioteka Nauki. Znacznie oszczędniejsze podejście do tej kwestii zaznaczają twórcy Crossref, natomiast DataCite.org sporą część tego typu danych traktuje jako opcjonalną. BazHum, Biblioteka Nauki (połączona informatycznie z CEJSH) dodatkowo oczekują również pełnych tekstów indeksowanych w obrębie ich zasobów, od niedawna podobne żądanie pojawiło się w Index Copernicus International. Rezultatem tych rozstrzygnięć jest cyfrowa archiwizacja treści ogłaszanych na łamach „Filologii Polskiej” nie tylko w zasobach repozytorium biblioteki macierzystej uczelni, ale także w Bibliotece Nauki, CEJSH, Index Copernicus International, jak również w Pol-index – do czasu likwidacji projektu przez polski rząd w pierwszej połowie 2021 roku (co tylko potwierdza sens dywersyfikacji przedsięwzięć digitalizacyjno-archiwizacyjnych) [40]. Numery rocznika (w kompletnych wydaniach) dostępne są także poprzez Zielonogórską Bibliotekę Cyfrową (od roku 2016) [33], serwis internetowy czasopisma (od 2021) [6] oraz platformę ResearchGate (od 2019) [41]. Mankament takiego rozproszenia, pozorny jednak, wiąże się z bezproblemowym śledzeniem jednoznacznych statystyk wyświetleń poszczególnych artykułów rocznika bądź całych numerów periodyku, ponieważ wymaga to osobnych analiz wielkości podawanych przez wszystkie media, w których gromadzone są takie wiadomości (repozytorium Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa, ResearchGate, serwis rocznika). Tylko ich suma może dać przybliżony wynik autentycznej frekwencji zainteresowania jednostkowym obiektem cyfrowym, przy czym informacja z istoty rzeczy miarodajna być nie może ze względu na to, iż np. Biblioteka Nauki, CEJSH, Index Copernicus International pominęły ten aspekt w swoich reprezentacjach – a przecież również i dzięki tym platformom czytelnicy docierają do tekstów – dlatego też wolno stwierdzić, że ostatecznie bezwzględne liczby (podane przez wykorzystywany odrębnie software) odznaczają się, co oczywiste, labilnością – również z powodu różnego okresu rejestrowania danych (tab. 4.a i 4.b) [42]. Mowa wciąż o statystyce, ponieważ coraz częściej staje się wymogiem stawianym redakcjom czasopism naukowych.

Tab. 4.a. Frekwencja odsłon kompletnych numerów „Filologii Polskiej” na poszczególnych platformach [dostęp: 10.02.2022]

DOI	ZBC (od 2016)	ResearchGate (od 2019)
10.34768/FPv1.2015	2036	27
10.34768/FPv2.2016	1533	37
10.34768/FPv3.2017	1264	87
10.34768/FPv4.2018	648	41
10.34768/FPv5.2019	253	173
10.34768/FPv6.2020	104	28
10.34768/FPv7.2021	153	14

Tab. 4.b. Frekwencja odsłon wybranych artykułów „Filologii Polskiej” na poszczególnych platformach [dostęp: 10.02.2022]⁵

DOI	Repozytorium UZ (od 2016)	Serwis internetowy rocznika (od 2021)
10.34768/fp2015a12	202	28
10.34768/fp2016a12	375	20
10.34768/fp2017a12	97	29
10.34768/fp2018a1	80	34
10.34768/fp2019a1	103	71
10.34768/fp2020a1	94	116
10.34768/fp2021a1	35	22

Formularz aplikacyjny do DOAJ nieco odbiega od standardowego wyobrażenia o kwestionariuszach. Typowym i znanym zabiegiem jest w nim zwłaszcza seria rozmaitych pytań, lecz twórca tego elektronicznego dokumentu nie oczekuje odpowiedzi od respondenta w postaci jakiegokolwiek narracji czy wyłącznie stwierdzeń w stylu „tak” bądź „nie”, po tych ostatnich nierzadko następuje kolejna prośba. Skuteczne wypełnienie ankiety bowiem wymaga wskazania adresów internetowych (czyli witryny i jej właściwych podstron), na których znajduje się pożądana informacja. Czyli np. „czy publikacja w czasopiśmie jest bezpłatna?”. Wybór „tak” zmusza do sprecyzowania twierdzenia, mianowicie: „gdzie można to znaleźć?”. I tu oczekiwany jest stosowny url,

⁵ Celowo dobrano przedstawiane dane. Ich wymowę dodatkowo komplikuje fakt, czego dotyczy wskazanie – czy otwarcia pliku, czy tylko odsłony metadanych na jego temat (jak w przypadku serwisu „Filologii Polskiej”). Pomijamy niepożądane zachowania polegające na nadmiernym klikaniu jednego obiektu, inna rzecz – zazwyczaj największą popularnością cieszą się teksty umieszczone na szczycie listy artykułów.

dzięki czemu ujawnia się także skala oczekiwanej przez tę platformę transparentności [37]. Weryfikacja więc następuje wręcz natychmiastowo, a baza ta cieszy się sporym uznaniem, ponieważ od niedawna ERIHPLUS może nie uzależnia przyjęcia w swoje szeregi kolejnych redakcji od współpracy z DOAJ, lecz traktuje tę kwestię jako niebagatelny atut. Wreszcie – DOAJ priorytetem uczynił otwarty dostęp do zasobów naukowych, dlatego też nieomal bezwarunkowo postuluje, by redakcje publikowały artykuły na preferowanych licencjach Creative Commons (np. „wszelkie prawa zastrzeżone” jest niedozwolone). Władze Uniwersytetu Zielonogórskiego włączyły zielone światło dla tego rodzaju umów w 2021 roku, co przełożyło się na wdrożenie odpowiedniego systemu dla wzajemnych zobowiązań między „Filologią Polską” a jej autorami. Chodzi o Creative Commons BY-NC-ND 4.0 [43] – wprowadzie to najbardziej restrykcyjny typ umowy w tej grupie licencji, ale zarazem w najwyższym stopniu chroniący interesy autorów do wykorzystania ich dzieł (z zastrzeżeniem oczywistych warunków dokumentujących sprawstwo i brak możliwości dowolnego modyfikowania ogłaszanych materiałów czy ich wykorzystania w celach komercyjnych).

Bardziej tradycyjnie wygląda arkusz Index Copernicus International, mający na celu coroczną ocenę tytułu czasopiśmienniczego. Oczekiwane odpowiedzi można formułować w dowolny sposób, przy czym i tym razem istnieje możliwość ich dogłębnej kontroli poprzez serwis internetowy periodyku. Zawarte w nim informacje mogą posłużyć do sprawdzenia, czy istotnie są prawdziwe, a sam serwis – wiarygodny. Index Copernicus jako jedyna baza referencyjna regularnie przeprowadza proces ewaluacyjny, właśnie na podstawie ankiety, wypełnianej dobrowolnie przez redakcje w okresie wiosennym bądź letnim. „Filologia Polska” poddaje się takiej recenzji od 2017 roku (kiedy to po raz pierwszy zaistniała taka możliwość po ogłoszeniu dwu numerów rocznika); osiągnęte noty, każdorazowo z tendencją wzrostową, kształtowały się na poziomie: 51,64 (2017), 64,13 (2018), 66,24 (2019), 79,31 (2020), 81,41 (2021), 86,58 (2022) [44], a tytuł od początku rejestrowany jest w ramach Index Copernicus International Journal Master List, co oznacza wyróżnienie na tle innych analogicznych przedsięwzięć (wielkości dotyczą lat oceny, natomiast wydawane są w roku kolejnym).

Wśród wielu różnych zobowiązań, ciążących na redakcjach – oprócz wymienionych, należy pamiętać o regularności publikacyjnej, realizacji procesu recenzyjnego w trybie *double blind*, obowiązku zlecenia opracowania co najmniej dwóch opinii dla każdego materiału naukowego, aktywnym serwisie internetowym, indeksowaniu, respektowaniu procedur etyki wydawniczej itd. – jedno wypada uznać za szczególnie istotne. Rzecz dotyczy proporcji afiliacyjnej, tzn. liczba publikujących w jednym numerze autorów i związanych zawodowo, organizacyjnie z jednostką odpowiedzialną za prowadzenie periodyku nie może przekraczać 1/3 (wg ERIHPLUS), jeszcze bardziej rygorystyczne kryterium stawia DOAJ – 20%. Wydaje się, że rząd polski obstawał za 50%, natomiast

obecnie sprawę tę niejako pominięto milczeniem, wychodząc najpewniej z założenia, że indeksowanie w prestiżowych bazach referencyjnych, jak choćby ERIHPLUS, stanowi gwarancję spełnienia omawianego warunku. Od numeru czwartego „Filologii Polskiej” redakcja przestrzega tego wymogu, dlatego też już w roku 2018 przeważająca większość publikujących legitymuje się przynależnością do ośrodków akademickich spoza Uniwersytetu Zielonogórskiego – w roku 2018: 7/27, tj. ok. 73%, w roku 2019 (odpowiednio): 78%, 2020: 80%, 2021: 95%, 2022: 80%. Podobnie wygląda sprawa w związku z gronem recenzentów. „Filologia Polska” od najstarszego numeru, czyli od 2015 roku w 100% powierza prace eksperckie rzeczoznawcom spoza Zielonej Góry, dbając przy tym, by nie dochodziło do jakiegokolwiek konfliktu interesu.

W tych wszystkich okolicznościach (a przecież udało się powiedzieć wyłącznie o ich reprezentatywnej części) realizacja projektu wydawniczego w postaci czasopisma naukowego urasta do rangi niemałego przedsięwzięcia, angażującego nie tylko przedstawicieli dyscyplin, którym nominalnie poświęcone są łamy periodyku, lecz także reprezentantów rozmaitych zawodów – w tym oczywiście fachowców w zakresie sztuki edytorskiej czy biegłości bibliotecznej (w jej cyfrowych meandrach zwłaszcza), jednakże zarazem niezbędne okazują się nadzór prawniczy oraz wsparcie informatyczne (w kilku obszarach, np. baz danych, organizacji serwisu internetowego, adaptowanie plug-ins, generowanie raportów w formatach `jats`, `marcxml`, `oai_dc`, `oai_marc`, `rfc`, pozwalających na masową migrację danych – dzięki zaimplementowanemu interfejsowi OAI, obsługującemu OAI-PMH – czytelnych przez tzw. harvestery). Serwis należy również wyposażyć w inne informacje: „Polityka prywatności”, „Deklaracja dostępności”, „Klauzule informacyjne”, „Informacje o plikach cookie”. Przydatna okazuje się umiejętność obsługi palety zróżnicowanych systemów komputerowych na etapie wprowadzania danych wsadowych (do samej witryny rocznika czy platform zewnętrznych). Słowem, to robota wymagająca wielokierunkowej orientacji, wszechstronnego zorganizowania, przemyślanej logistyki, koordynacji działań. Bywa, że przy tworzeniu jednego numeru rocznika uczestniczy setka osób, nie tylko autorzy czy stali współpracownicy (w tym członkowie Rady Naukowej czasopisma, recenzenci, pracownicy Oficyny Wydawniczej Uniwersytetu Zielonogórskiego, szefowie instytutów i rad dyscyplin finansujących inicjatywę), ale także osoby, które pozostają niejako w tle – to specjaliści i eksperci z wielu krajów. Gra – powiedzmy kolokwialnie – warta świeczki, stwarza wiele korzyści, ułatwia kwerendę badaczom bądź zainteresowanym tematem czytelnikom. Przykład polonistyczny w ilustracji [45].

Kilka słów objaśnienia do zaprezentowanej poglądowo kwerendy. A.o – treść poszukiwanego hasła (w obrębie słów kluczowych, „Adam Mickiewicz”). A.1 – liczba odpowiedzi systemu CEJSH, tj. zaindeksowanych w bazie artykułów zawierających w grupie zgłoszonych (przez redakcję czasopism naukowych) słów kluczowych zde-

Il. 3. CEJSH – odpowiedź na zapytanie „Adam Mickiewicz” [dostęp: 24.02.2022]

finiowaną frazę. A.2.1-A.2.3 (poglądowo, ujęto trzy spośród 213 wyników) – ogólne informacje o artykułach figurujących w bazie, podejmujących tematykę wiążącą się z Adamem Mickiewiczem (kliknięcie umożliwia zapoznanie się ze szczegółami metadanych i treścią konkretnej rozprawy). A.3 – rejestr periodyków, w których opublikowano najwięcej prac poświęconych zagadnieniom dotyczącym autora *Dziadów* (tu w okresie 2017-2021). Wyszukiwarka dostępna jest on-line i tzw. research można wykonać natychmiastowo. W zbliżony sposób działają inne analogiczne specjalistyczne serwisy bazodanowe. Nade wszystko pozwalają na orientację w najnowszych badaniach w zdefiniowanych obszarach studiów.

*

W świetle ustawy 2.0 [46] pozycja czasopisma naukowego uzależniona jest od decyzji właściwego ministerstwa poprzez przyznanie tytułowi określonej liczby punktów (np. 20, 40, 70, 100) [47]. Wartości te oficjalnie taksują i lokują periodyki na tzw. ministerialnej liście czasopism punktowanych. Lustracje przeprowadzają specjalnie powołane w tym celu komisje. Nieznane są jednak procedury zgłoszeń, by poddać periodyk ewaluacji, ani też ścieżki ewentualnego awansu publikacji ciągłych oznaczonych ISSN i zarejestrowanych w sądach. System wydaje się mocno uznaniowy, gdyż pozbawiony

jest jasno zdefiniowanych kryteriów oceny oraz jej pożądanej transparentności, w efekcie czego trudno sprostać wyartykułowanym „regulacjom”, czego dowodem są protesty [48] i zapowiedź interwencji na drodze sądowej. Niestety kontrowersji, różnej natury, jest znacznie więcej. Krótko: temat trudny, a samo przedsięwzięcie jeszcze trudniejsze – czy to w odniesieniu do jednostkowego czasopisma, czy to do ich kompletu (różnie zresztą pojmowanego, w wymiarze uczelnianym bądź narodowym lub branżowym) – dlatego też potrzebne są zbiorowy wysiłek i wspólna polityka organizacji, by zapewnić adekwatną pozycję poszczególnym periodykom, by... „odpowiednie dać rzeczy słowo”⁶ albo tym razem... punkty – słowom.

Metryka czasopisma

TYTUŁ: „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego”

ISSN (druk): 2450-3584

SERWIS INTERNETOWY: <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl>

ROK WYDANIA PIERWSZEGO NUMERU: 2015

REJESTRACJA TYTUŁU W SĄDZIE: 11.12.2014

LICZBA NUMERÓW (2015-2023): 9

LICZBA ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH (2015-2023): 155

LICENCJA: CC BY-NC-ND 4.0 międzynarodowa

DOSTĘP: on-line i za pośrednictwem druku (nakład: 100 egzemplarzy)

OBSZAR: polonistyka, językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki o kulturze i religii

ETYKA WYDAWNICZA: wdrożone zasady Komitetu ds. Etyki Publikacyjnej (COPE)

PATRONAT NAUKOWY: Rada Naukowa, stała redakcja czasopisma oraz redaktorzy poszczególnych numerów

TRYB RECENZYJNY: *double blind*, dwie pozytywne opinie jako warunek publikacji; eksperci nie są afiliowani w jednostce odpowiedzialnej za publikację rocznika

LICZBA CZŁONKÓW RADY NAUKOWEJ: 30

LICZBA CZŁONKÓW ZESPOŁU RECENZENCKIEGO: 43

ARCHIWIZOWANIE (prymarnie): Repozytorium Uniwersytetu Zielonogórskiego; Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa

INDEKSOWANIE: Academic Journals, BASE (Bielefeld Academic Search Engine); BazHum (Baza Bibliograficzna Czasopism Humanistycznych i Społecznych); Biblioteka Nauki; CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities); Crossref (od 2024) DataCite.org (do 2023); DOI (Digital Object Identifier System); ERIHPLUS (The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences); EuroPub (Academic and Scholarly Research Publication Center); FBC (Federacja Bibliotek Cyfrowych); Google Scholar; Index Copernicus International; INFONA Portal Komunikacji Naukowej; WorldCat.org

PUNKTACJA MINISTERIALNA: 20 (lipiec 2023)

MEDIA: Facebook (Filologia Polska Rocznik UZ); Instagram (uzrocznikfp); Twitter/X (Filologia Polska. Roczniki Naukowe UZ)

WIKIPEDIA: Filologia Polska (czasopismo)

⁶ C. Norwid, *Ogólniki*, [w:] *idem, Vade-mecum*, oprac. J. Fert, Wrocław 2003, s. 13-14.

Bibliografia

Webografia

- [1] – <http://www.ifp.uz.zgora.pl/>
- [2] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/menuHistoria>
- [3] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/issue/view/10>
- [4] – <http://www.ifp.uz.zgora.pl/index.php/badania-naukowe/rocznik-naukowy-uz/83-wydania-internetowe>
- [5] – <https://zbc.uz.zgora.pl/repozytorium/dlibra/publication/53635/edition/46310/content>
- [6] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/issue/archive>
- [7] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/menuRadaNaukowa>
- [8] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/menuZespolRecenzencki>
- [9] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/announcement/view/4>
- [10] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/menuWazneInformacje>
- [11] – <https://portal.issn.org/resource/ISSN/2450-3584>
- [12] – <http://www.ifp.uz.zgora.pl/index.php/badania-naukowe/rocznik-naukowy-uz>
- [13] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/index>
- [14] – <https://i4oc.org/>
- [15] – <https://scholar.google.com/>
- [16] – <https://pkp.sfu.ca/ojs/>
- [17] – <https://bibliotekanauki.pl/>
- [18] – <https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/search/article.action?cid=d265b7f3-7a57-46a9-a2c9-6197028676ad>
- [19] – <https://www.crossref.org/>
- [20] – <https://doaj.org/>
- [21] – <https://europub.co.uk/>
- [22] – <https://indexcopernicus.com/index.php/pl/>
- [23] – <https://orcid.org/>
- [24] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/issue/view/14>
- [25] – <https://www.pcass.pl/>
- [26] – <https://doi.datacite.org/>
- [27] – <http://www.dyskurs.inp.uz.zgora.pl/index.php/DPIA/issue/view/5>
- [28] – <http://www.dyskurs.inp.uz.zgora.pl/index.php/DPIA/issue/view/4>
- [29] – <https://slavoplit-letters.pl/>
- [30] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/issue/archive>
- [31] – <http://www.dyskurs.inp.uz.zgora.pl/index.php/DPIA/issue/view/6/7>
- [32] – <https://www.ingremium.pl/index.php/IG/article/view/375/245>
- [33] – <https://zbc.uz.zgora.pl/repozytorium/dlibra/publication/52106?language=pl#structure>
- [34] – <https://vz.sherpa.ac.uk/id/repository/723>
- [35] – <https://fbc.pionier.net.pl/>
- [36] – <https://www.base-search.net/>
- [37] – <https://doaj.org/apply/guide/>
- [38] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/menuIndeksowanie>
- [39] – <https://www.crossref.org/06members/51depositor.html>
- [40] – <https://pci-www.vls.icm.edu.pl/polindex/info/>
- [41] – <https://www.researchgate.net/search.Search.html?query=filologia+polska.+roczniki+naukowe+uniwersytetu+zielonog%C3%B3rskiego&type=publication>
- [42] – <http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/menuStatystyka>
- [43] – <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.pl>
- [44] – <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=46526>

- [45] – https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/search/page.action?qt=SEARCH&q=c_olanguage_oeq.all*sc.article*c_okeywords_oeq.adam%2Bmickiewicz*1_o*c_ofulltext_oeq.all
- [46] – <https://www.mimuw.edu.pl/sites/default/files/ustawa-tekst-jednolity.pdf>
- [47] – https://pbn.nauka.gov.pl/journals/#/journal/list/1/*
- [48] – <https://serwisy.gazetaprawna.pl/edukacja/artykuly/8321889,punkty-czasopisma-czarnek-sad.html>

**(Nie)krótka historia „Filologii Polskiej” i kilka uwag o roczniku.
Pięćdziesiąt lat polonistyki akademickiej w Zielonej Górze (1971-2021)**

STRESZCZENIE: Szkic stanowi próbę prezentacji „Filologii Polskiej. Roczników Naukowych Uniwersytetu Zielonogórskiego”. Czasopismo powstało w roku 2015 jako kontynuacja dwu wcześniejszych serii wydawniczych, zapoczątkowanych przez Wyższą Szkołę Pedagogiczną i Uniwersytet Zielonogórski. Od roku 1975 ukazało się 15 tomów (do roku 2013) oznaczonych zbliżonym (pod)tytułem – „Filologia Polska”. Rocznik powstał zgodnie z regułami nowego formatu, stanowiącego o potrzebie uruchomienia serwisu internetowego, wprowadzenia procesu recenzyjnego w trybie *double blind*, indeksowania treści w obrębie (narodowych i zagranicznych) baz danych. Wydaje się, że najistotniejszą kwestią dla periodyku naukowego jest jego widoczność w internecie i dostęp do publikowanych na jego łamach treści, dlatego też „Filologia Polska” odpowiada na takie zapotrzebowania dzięki współpracy z Zielonogórską Biblioteką Cyfrową oraz zwłaszcza jej repozytorium. Identyfikatory DOI przypisywane poszczególnym artykułom oraz kolejnym numerom również lokują rocznik w rodzinie światowych czasopism. Poruszono również inne kwestie, jak organizacja schematu nadawania identyfikatorów DOI, aplikacje do baz indeksujących czy prawne uwarunkowania czasopism naukowych.

SŁOWA KLUCZOWE: „Filologia Polska”, rocznik, czasopisma naukowe, Uniwersytet Zielonogórski

**(Un)short history of “Filologia Polska” and some remarks on the yearbook.
Fifty years of academic Polish studies in Zielona Góra (1971-2021)**

SUMMARY: The sketch is an attempt to present “Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” [Polish Philology. Zielona Góra University Research Yearbook]. The journal originated in 2015 as a continuation of two former publishing series initiated by Wyższa Szkoła Pedagogiczna [Higher Pedagogical School] (1975-1999) and University of Zielona Góra (2003-2013). Fifteen volumes have been printed since 1975 (up to 2013) marked with a similar (sub)title – “Filologia Polska”. The yearly was founded with new requirements regime stating i.a. a website, double blind review process, indexing within external (national or foreign) databases. It seems that the most important condition for any scientific periodical is its Internet visibility and availability, therefore “Filologia Polska” contents’ meet open access requirements thanks to collaboration with Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa [Digital Library of Zielona Góra] and its repository particularly. DOIs assigned to separate articles as well as to the full consecutive issues also locate the yearbook in a family of worldwide periodicals. Some topics concentrated around DOIs’ schema organization, indexing databases’ applications or Polish legal circumstances of scientific journals have been discussed, too.

KEYWORDS: “Filologia Polska”, yearbook, scientific journals, Zielona Góra University